

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Premišljevanje o „pasjih“ dnevih.

Kedar ministri po toplicah mirujejo in se dajo nadomestovati po svojih sekijskih načelnikih ali morda vendar še kolegih; — kedar ne zboruje ne deželni in ne državni zbor; — kedar tudi noben poslanski kričar ne skliče shoda, da bi ž njim vrgel časnikarjem kost, ktera bi se dala vsaj nekaj časa glodati; — kedar ni nikjer noben srborit „nemee“ sam ali v enaki družbi kje tepen; — kedar sploh nikjer ni vojske in tudi ne kaže, da bi se utegnili kje vneti — sploh: kedar vsega tega ni in časnikarji, pa tudi njihovi bralci, dolzega časa zdehajo, pravimo, da so „pasji“ dnevi.

In ta čas nastopil je ravno zdaj, ker vse je tako, kakor smo gori omenili. Vriš cesarjevih dni in šeststoletnice se je polegla, akoravno pozabljeno to nikdar ne bo; lotila se je vseh neka vtrujenost, vidi se, kakor da bi iskali vsaj nekoliko počitka. Politika toraj zdaj skoro čisto pri miru stoji in skoro edini delavni človek je trgovec, kmetovalec in obrtnik, ker temu „pasjih“ dni ne dela poletna vročina in politična tihota, marveč vse kaj drugega, posebno razni davki; njegovi „pasji“ dnevi so od političnih in časnikarskih tudi popolnem različni.

Zakaj smo omenili „pasjih“ dni? Zato, da pridemo na „pasje“ leto. Če rečemo „pasje“ leto, pa mislimo vse kaj drugega, besedi „pasje“ hočemo dati tu drug pomen, ki ni ne za smeh in ne za dolgočasno zdehanje, marveč za vse kaj drugega, posebno za resnobno premišljevanje.

Lansko leto brati je bilo o stoletnem prerokovanju nekega starega vedeža, da, kdor bo

leto 1883 prestal, bo srečen. In skoro se vidi, kakor da bi tek časa ne hotel tega preroka spraviti ob vero pri ljudeh, ker godé se po svetu res take reči, da bi utegnil mož s svojim prerokovanjem obveljati. Slovenci, posebno kranjski, smo ob sreči, ki nas je doletela po prihodu cesarjevem, pozabili skoro na vse drugo, kar se je godilo v tem drugje in kar preti morda vsi Evropi z vnanjih strani in kar je druge nesrečneže že zadelo.

V prvi vrsti je to morilka kolera, ki — enako kugi — nastane skoro vselej, kedar je na južnem vzhodu, med mohamedanskim ljudstvom, kaka vojska, in potem preti vsemu zapadnemu svetu, vsi Evropi; tako je bilo l. 1855 po krimski vojski, tako l. 1866, potem o ruski vojski z Azijati, o rusko-turški vojski, najhuje je pa zdaj po angleško-egipčanski vojski, kakor nam pričajo žalostna, prestrašna poročila. Vojska, kuga in lakota so tri nesreče, med sabo v zvezi kakor tri sestre, za katerih odvritev vedno molimo; čeravno se je lakote zdaj zavoljo železnice in nagle vožnje po morji veliko manj bati, sta pa vojska in kuga (kar je tudi kolera) vedno v zvezi, kakor pričajo zgorjeni pogledi v najnovejšo preteklost. Ta reč je toraj vredna najstrogeje pozornosti vseh evropskih vlad. Znano je, da so kužne bolezni prihajale in prihajajo še zdaj zmiraj iz Azije in Afrike — zakaj? Zavoljo vročine, nemarnosti in nesnažnosti tamošnjih prebivalecev. Divji narodi, kakor so mohamedanski prebivalci tistih krajev, ne pokopujejo pobitih sovražnikov in tudi žival ne, marveč jih prepusté, da se pariyo in eró na žgečem solneu ter s tem širijo smrad in kugo; zato je nasledek skoro vsake vojske s temi ljudmi kaka kužna bolezen, ki sili proti Evropi.

Razen tega imajo mohamedanci še druge javnemu zdravju škodljive navade, posebno prenašanje trupel že tedne in mesece prej umrlih svojih vernih v Meko, da jih tam pokopljejo. Take „karavane“ so hodile preko mesta Bagdada, kjer se je po smrdljivih in gnjilih truplih skoro vselej vnela kuga — tako, da je mesto do malega izmrlo in ga zdaj stoji komaj osmi del še. Take karavane je zdaj turški sultan prepovedal, najbrže po pritisku evropskih oblasti, ali pravoveren turek ne zmeni se za svojega sultana ukaze, kajti kako daleč sta Carigrad in sultan! Tako smo pred vzhodnim svetom zmiraj v nevarnosti zavoljo kolere ali kake druge kužne bolezni, saj še živinska kuga vedno prihaja od azijske strani.

Zdaj nam preti kolera iz Egipta sém, kjer sila hudo razsaja. Nastala je gotovo zavoljo vojske, ker so trupla ljudi in žival ostala na pekočem južnem solneu. Evropske oblasti so pač brz vkrinile vse, kar jim je mogoče, da bi grozni morilki zabranile preselitev v naše dežele; a če se jim bo to posrečilo, ve Bog. Mi ne maramo strašiti nikogar, vendar Bog nas obvaruj te šibe!

Še druga grozna nesreča je, ki je zadela laški otok Isehija (Iškija) in pogoltnila toliko ljudi, namreč potres, kakor za onem v Lizabonu v Evropi menda nikjer ni bilo še tako strašnega. Toliko ljudi storilo je nagloma nepričakovano smrt, toliko premoženja je pokončanega, toliko ostalih ljudi ob vse! Nesreče take se pač ni bati drugemu svetu, vendar pa mora pretresti vsakega, ko sliši o takih groznih dogodbah. Ali ni to šiba božja?

Manjka le še kake hude vojske v Evropi (kajti po drugih delih sveta se hudo bijejo), pa bi se smelo po vsi pravici reči, da je to

Listek.

Oče, sin in vnuk.

Nekaj priprostitih misel o sedanjih časih.

(Dalje.)

Kar je korenina drevesu; kar je vrelec reki; kar podlaga zidovju: to je družina človeštvu. Posekaj drevesu korenine, bode se usušilo; zabrani iztok vrelcev v reko: kmalo tudi reke ne bode več; spodkoplji podlago zidovju: mesto poslopja imel boš razvaline; vniči družino: in provzročil si propad človeštva. Kakoršna namreč je posamezna družina sploh, taka je in mora biti tudi vesoljna družina, t. j. človeštvo. Če je družina boleha, bolno je tudi človeštvo; in nasprotno, ako je družina trdna, čvrsto bode tudi človeštvo. Deblo družini pa je zakon. Kolikor trdnjše, kolikor ozornjše deblo, toliko trdnjše, toliko lepše drevo, toliko trdnjše tudi družina, toliko trdnjše človeštvo. Odsekaj drevesu deblo, ali da govorim odkrito, odstrani zakon, in provzročil si človeštvu pogin.

Kakošne nazore pa ima naša trojica o zakonu?

Kršanstvo uči, da je zakon: 1) božja naredba; 2) nerazvezljiv; 3) verska naprava.

1) Da je zakon božja naredba, vidi se že iz prvih besedi, ktere je govoril stvarnik Adamu in Evi: „Naraščajta in množita se, polnita zemljo in podvrzita si jo!“ Kdo je tako slep, da ne bi iz teh besedi razvidel, da je zakon naravna naredba? Če pa je ona naravna — ali ni potem tudi božja naredba? Kdo drugi je dal, ali bi sploh zamogel dati naravi kako naredbo, če ne Tisti, ki je tudi Stvarnik narave?

To razvidi tudi že sama pamet, da le hoče dosledno misliti. Vsak človek namreč ima svoje pravice, pa tudi tem pravicam pristojne dolžnosti. Pravo (jus) pa je dvojno; ali se mu lahko odrečeš, ali pa se mu ne smeš odreči, drugače, ako se hočeš zameriti svojemu Stvarniku. Takó n. pr. ima vsak človek pravico do svojega življenja, pa tudi do svojega premoženja. Pa vendar, kak razloček med

obojnim pravom! Pravice do svojega življenja on nikdar ne more in ne sme oddati, drugače bi bil samomorec; pravu do premoženja pak se on lahko odreče; da, če on to stori iz čeznaravnega namena, ima še veliko zaslužnje pred Bogom. Neodrekljivim pravicam, tega nobeden pameten človek ne more tajiti, prišteva se tudi pravica do svojega telesa. Tej pravici pa se v zakonu odreče, kakor uči apost. Pavel 1. kor. 7, 4: toraj ostaja le to-le vprašanje: ali je to prav ali ne? In, če je to prav: kdo zamore človeku to pravico dati, da se on sme odreči pravu, kteremu bi se odreči ne smel? Gotovo le tisti, ki ga je vstvaril in mu dal pravice — ali: zakon je božja naredba.

2) Da je zakon nerazvezljiv, svedok nam je Jezus Kr. sam. Kajti vprašan o razvezljivosti zakona, odgovoril je nebeški Učenik razsodbo, ki se zavreči ne da, razun če se Sodnik sam zavreže. Njegova razsodba je: „Kar je Bog zvezal, naj človek ne razvezuje.“ S temi besedami je nerazvezljivost zakona potrjena enkrat za vselej.

leto „pasje“ in da je spredej navedeni vedež s svojim prerokovanjem pravo zadel. No, pa vojske vsaj v Evropi letos ne bo, zavoljo tega smemo že biti brez skrbi. Huje nas bi imela skrbeti letina, vsaj jesenska, ker toča je skoro zmiraj v meglah in se je čez nekatere kraje tudi že vsula. Če vinske letine zopet ne bo, bodo vinorejci reveži, kakor da bi pogoreli.

Nič veselo toraj ni premišljevanje o „pasjih“ dnevih. Če kdo najde v pogledu na to leto kaj bolj veselega, oglasi naj se in prav radi ga bomo poslušali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. avgusta.

Avstrijske dežele.

Naš cesar so dali za nesrečne v Ischiji 20.000 frankov, a skoraj ob istem času je v *Trstu* nekdo (Lah — Avstrijan tega ne stori) vrgel bombo policiji pred nosom. Zbrali so se namreč pretečeno soboto, 4. t. m., dosluženi vojaki, da se posvetujejo zaradi praznovanja obletnice, to priliko pa je porabil tu človek, da je vrgel petardo. Vendar to svečanosti drugi dan ni motilo in vse se je vršilo v lepem redu.

V *Ischl* je prišel 5. t. m. neapolitanski kralj. Cesar ga so pričakovali na kolodvoru in potem spremili v svojo vilo. Po kosilu se je kralj peljal v Gmunden nazaj. — Na cesarski dvor v Ischl je prišel tudi ministerski predsednik grof Taaffe in višji dvornik princ Hohenlohe. Grof Taaffe se je že zvečer nazaj peljal.

Iz *Prage*, 6. avgusta. V debati o prenapredbi volitvenega reda je govoril prvi poslanec Šmeykal, ki je rekel, da nasvet namerava, nasprotni stranki večino stalno zagotoviti. Nemcev je v deželi le petino manj od Slovanov. Nas, pravi govornik, loči to, da smo si v glavnih vprašanjih zaradi avstrijskega pravnega stališča navskriž misli. Ne dá se tajiti, da zmirom misel prodira, da se mora dežela ločiti. Načelo razdelitve se kaže v narodnih kurijah (skupinah), ktere nam ponujate. Ne moremo sklepati o volitveni reformi, ki hoče podkopati podlago našega narodnega obstoja.

Knez Windisch-Grätz je zavračal očitane predgovornika, da večina v zbornici ne čišla ravno taiste avstrijske državne misli, kakor manjšina. Govornik je povdarjal potrebo volitvene reforme ter zaupa deželnemu odboru, da sestavi predlogo na pravični podlagi. Pojasnil je pomanjkljivost sedanjega volitvenega reda in zatrdil, da se ne poganja

iz narodnih razlogov za volitveno prenapredbo, marveč njega nagiba dolžnost in pravica, ki ima vladati v deželi; domovini, v kateri živi, je vdan iz vsega srca.

Poslanec Parsche vidi, da je v volitveni reformi prikrajšan nemški kmetijski stan. Nemški kmet hoče varovati svoj vpliv. On noče biti vsiljen v česko državo. Nemški kmetje se drže avstrijske hiše. Cesarska pesem ostane naša lastnina.

Zeithammer je zanikoval, da bi volitvena reforma zatirala nemškega kmeta; nasvet marveč zahteva, da se volitvena reforma razširi. Govornik nadalje pravi: Nihče Vam ne jemlje cesarske pesmi, a priznati morate, da je nam obojim skupna in tudi zmirom ostane. Za dvaindvajsetih let se ta reforma prikazuje že najstokrat, in se bode zmirom ponavljala, dokler se ne bode rešila. Govornik se obrača zoper Šmeykala in se zavaruje proti temu, da bi le njegova stranka varovala državno misel. — Ali more ta stranka o sebi reči, da državo ohranjuje, ko vsako leto za drži budget in pri vsaki priliki razpravlja težave? Govornik povdarja pravičnost volitvene reforme in razloži, da veliko posestvo povdarja posebno politično važnost te reforme, ki bode poravnala nasprotje in bode koristna narodni manjšini. Ni potreba, da bi bila vsak čas nemška in česka večina ali manjšina, to more biti drugače, to se bode spremenilo. Govornik se obrača do Nemcev, ter jih nagovarja, naj delajo na to, da neha enkrat ta bratomorski boj, da se bodo približali tudi drug drugemu zunaj parlamenta, da bodo potem združeni postopali v državnem zboru pri gmotnih vprašanjih.

Danes povemo še, da je bil nasvet sprejet z vsemi glasovi zoper nemško večino.

Odpoved *dr. Pruhe* na škofijski sedež v Budejevicah so presviti cesar sprejeli 1. t. m.

Ogersko-rumunska komisija za *vravnavo mej* je končala svoje delo v županiji Čik in dela sedaj v županiji Haromsek.

Svitli *nađvojvoda Viljem* se je pripeljal iz Budapešte preko Zagreba v Karlovec, kjer je bil vojaški ogled čez topništvo. Popoludne je prišel v Zagreb nazaj, kjer je ogledal tukajšnje topništvo. K obedu so bili povabljeni generali in štabni častniki.

Vladni list francoski je razglasil imenovanje senatorja grofa Foucher de Careil za *poročnika na Dunaji*.

Vnanje države.

V *Rimu* so 6. avgusta vozovi topništva pobirali po ulicah perilo in obleko za nesrečneže v Ischiji. Bajè da so mnogo nabrali.

Iz *Petrograda*, 6. avgusta. Vojni minister je nevarno zbolel. — Moskovski generalgubernator pojde jutri v Moskvo nazaj,

v kratkem misli potovati v Berlin in na Dunaj.

Iz *Aten*, 7. avgusta. Kar pride iz Tripolis-a, mora ostati 21 dni v karanteni, to velja tudi za tiste dežele, kjer ni karantene za blago, ki prihaja iz Tripolisa. Vapor bode stražil med Kreto in Peloponesom, ki bode čuval na prihodnino iz sumljivih krajev.

Iz *Pariza*, 6. avgusta. Predsednik Grevy je danes šel v Mont-sous-Vandrey. Ko se je zvedela nesreča v Ischiji, je poslal predsednik Grevy pomilovalni telegram kralju na Laškem, ki se je tudi po telegrafu zahvalil. Kakor listi poročajo, je Grevy laškemu poročniku Menabreji izročil 1000 frankov za nesrečne v Ischiji. Ministerski predsednik je izročil 2200 frankov, ktere je nabral v ministerskem svetu. — Iz Rima se naznanja o predsednikovem pismu do sv. Očeta. Grevy izrazi sočutje in spoštovanje do papeža, pa razloži, da se mora njegovo dejanje zlagati z vlado in s parlamentom. Vsekako je pripravljen, storiti vse, kar mogoče, da odvrtače dejanje, ki je zoper postave in pogodbe, tudi je pripravljen oglediti robato. Konečno povdarja Grevy, da on in njegova vlada noče prepira sè sveto stolico. — Odsek, ki hoče napraviti zabavo na korist nesrečnežem v Ischiji, je sklenil slavnost osnovati na 26. dan t. m. in je program določil. Svečanost bode na vrtu nekdanjih tujlerij.

Izvirni dopisi.

Iz *Šentvida nad Ljubljano*, 7. avgusta. (*Osmina petindvajsetletnice*.) Gospod Buh, ameriški misijonar, ki je ravnokar došel iz Amerike, prebiva zdaj pri svojem sošoleu g. Andreju Vole-u v Šentvidu in bo prihodnjo nedeljo imel ob 10. uri službo Božjo s pridigo in darovanjem. Gospod Buh je bil namenjen priti k 25letnici svojih součencev 31. julija. Ko se je vozil že 6 ur po morji, se je ladiji šravb zlomil in morali so z ladijo spet v Novi Jork nazaj. Zato je g. Buh 25letnico zamudil, ko bi se to ne bilo prigodilo, bi bil o pravem času došel. Danes 7. avgusta je na osmnini 25letnice tukaj ob 9. uri z azistenco maševal. K ti slovesnosti je zopet nekaj součencev prišlo, med njimi tudi sošolec g. profesor Žakelj.

Iz *Smlednika*, 7. avgusta. (*Ljudska veselica*.) Dolgo časa že vgibal je naš občinski odbor, kako bi preslavljaj spominsko slavnost šeststoletne zveze kranjske dežele z rodovino Habsburško, kako bi bilo možno slavnostne

Pa če bi tudi večni Sodnik ne bil tega tako jasno razložil, bi vendar že sama dosledna človeška pamet morala pritrditi nerazvezljivosti zakona, da, ona bi jo zahtevala. Saj kdor hoče namen: na množenje človeštva in podjarmenje zemlje: toraj je gotovo hotel tudi potrebna sredstva. V dosego tega namena pa: kaj je bolj potrebno sredstvo, če ne nerazvezljivost zakona? Saj ga vendar ni, oziroma na telesno moč, slabejega bitja kakor človek.

Zverjad porodi svojo skot, ptiči izležejo svoje mladiče: in v kratkem času zreli so mladiči za ravno isti posel, kakor mati, ni treba dolgo časa skrbeti za-nje. Kaj pa človek? Odvzemi malemu otroku roditelje: imel boš mrliča; odvzemi mu v poznejših letih odgojitelja: in imel boš divjaka. Človek toraj ne potrebuje samo voditeljev, ampak tudi rediteljev in odgojiteljev, ako sploh hoče doseči namen, ki mu ga je Stvarnik postavil. Ako pa bi bil zakon razvezljiv, če bi se smeli starši svojevoljno ločiti: vprašam, ali bi zamogli oni temu namenu zadostiti? Takó toraj pride že sama dosledno misleča pamet, če ne do dognane

gotovosti, vsaj do gotove verjetnosti zakonske nerazvezljivosti.

3) Slednjič je zakon kršanstvu verska naprava. Tudi tega nam ni treba na široko razkazovati. Saj je zadosti, da vemo, da je Jezus zakon povišal v zakrament. Tega pač nobeden ne bo zanikoval, da sv. zakramenti niso odlično verska naprava. Ker pa je tudi zakon v njihovem številu, — mora tudi on verska naprava biti.

Vendar, če bi kdo hotel tudi tukaj umski razlog, tega bi zavrnil na vsakdanjo skušnjo. Ona bi ga prepričala, koliko težav se nahaja ravno v družinskem življenji. Tu bi se prepričal, koliko trpi mati s svojo deco, in koliko oče, da borno preživi svojo družino, in stavljal bi si gotovo vprašanje: Od kod tó, da onadva nočeta odložiti tako velikih skrbi? Ali je mar to sad le naravne, prirojene ljubezni? Pripoznam, da je ona velikega pomena, vendar zanikujem, da bi bila ta skrb le sad naravne ljubezni, ker potem zopet vprašam: Od kod tó, da nekateri starši tako malo, rekel bi, skoro nič ne skrbé za svoje otroke? Povoljni odgovor

na ti dve vprašanji dobim le, ako sem prepričan, da zakon ni samo naravna, ampak tudi verska naredba. Sv. vera, ona uči stariše, da jim Bog dá otroke na odgojo, od katerih bo zahteval ojster odgovor; sv. vera pa tudi stariše krepča in osrečuje, da ne omagajo v tem imenitnem poslu; ker zagotavlja jih pomoči od zgoraj in zavračuje jih na milost božjo, ki jim doteka po zakramentu sv. zakona. Od tod toraj prikazen, da verni stariši lepo skrbé za svoje otroke, neverni pa to dolžnost zanemarljajo.

Tako sodi in tako uči sv. Cerkev o prvem stebru človeštva — o zakonu. — Kaj pa pravita k temu liberalizem in socijalizem? Poglejmo! Da je zakon naravna potreba in tudi naravna naprava, to priznava tudi liberalizem. Dá, v tem gre on še predaleč; kajti, on zahteva in pripušča splošno ženitovansko pravico, stoječ na principu: Vsak človek mora biti koristen član človeštva. Nobeden pa ne more biti koristen, kakor tisti, ki pripomore, da se človeštvo vzdržuje — toraj naj se vse ženi in mož. Devišta liberalizem ne pripozna.

(Dalje prih.)

dneve v spominu obuditi in ohraniti tudi najnavadnejšim ljudem. Sklenilo se je slednjič v zadnji odborovi seji, da se priredi ljudska veselica. A ker je za bivanja Njih Veličanstva na Kranjskem bilo vse nekako nabrušeno in je večina ljudstva one dni hitela v Ljubljano ali Kranj, položili smo veselico na pretečeno nedeljo (5. avgusta).

Z veseljem vam smem poročati, da se nam je prav srečno in v občno zadovoljnost izvršila. Vznemirjeni nekoliko časa zaradi kopičenja oblakov, ki so nam žugali s slabim vremenom, in bojé se, da nam morda ne bo mogoče veselice obhajati na prostem, smo bili tem veselejše iznenadeni, ko nas je toliko število gostov iz sosednjih krajev počastilo. Osobito mi je omeniti gg. okrajnega glavarja in Kranjskega župana, kakor tudi mnogo drugih velespoštovanih gospodov, ki so nas večinoma z družino obiskali.

Tudi iz Loke, Medvoda in Šenčurja došlo nam je lepo število dragih sosedov. Močno nas je veselilo sprejeti v svojo sredo vrle Šenčurjane, ki so došli s svojo novo narodno zastavo. Zdelo se nam je, da so bili gostje prav prijetno iznenadeni, dospévi na krasno okinčani vrt grajščinski, katerega nam je dobro znani domačin blagorodni gosp. Henrik baron Lazarini za ta dan blagovoljno v porabo prepustil. Do štirih zbrala se je lepa množica občinstva, ki pa je še dve uri pozneje vedno naraščala.

Po pozdravu, katerega je govoril župan g. Anton Burger, razjasnivši domoljubni namen te slavnosti, nastopi domači pevski zbor, ter poje precizno A. Försterjevo pesem: „Kranjska z Avstrijo“. Kdor pozná razmere na deželi in vé, da je gojitev petja z vsestranskimi zaprekami združena, bode rad pripoznal, da smo bili vsi veselo zadeti, čuvši blagglasne melodije iz svežih grl naših deklet, katerim so za ta dan domači dijaki prišli na pomoč. Čast g. učitelju M. Krek-u, ki je svoj zbor tako vrlo izuril! Slavnostni govor, ki ga je govoril domači g. kaplan, opisoval je pomen šeststoletne zveze in pozivljaj zvestobo Slovencev rodovini Habsburški. Posebno zanimala je občinstvo tudi loterija, ktere čisti dohodek je bil namenjen v korist trbojskim pogorelcem. S kratka, vse se je godilo v najlepšem redu, vse je bilo veselo. Škoda le, da so nas nekteri gostje précej v mraku zapustili. Na večer namreč, ko je bil vrt lepo razsvitljen, ko so začeli zažigati umetaljni ogenj, postala je veselica v resnici ljudska zabava. Tu je tolpa pevcev in pevk pojočih naše narodne popevke, ondí grupa veselih možakov, zabavajočih se v veselem pogovoru, doli okrog godbe rajajoča mladina, — vsak se je razveseljeval, vsi smo bili veseli. Spoznali smo, da naše ljudstvo je zrelo dovolj razveseljevati se pošteno in pametno.

Svojega dopisa ne smem končati, da bi se ne zahvalil v imenu slavnostnega odbora dvema gospodoma za dobrotljivost, ktero stam skazala o priliki naše ljudske veselice. Gg. Franc Omersa, trgovec, in Matej Pirc iz Kranja, darovala sta namreč vsak en železen plug za našo dobrodélno loterijo. Naj bodeta spoštovana gospoda preverjena naše hvaležnosti za skazano prijaznost, preverjena, da nam ostaneta v najprijetnejšem spominu. Slava!

Na Mirni, 7. avgusta. Pri nas zdaj ni sicer nič posebnega omeniti, vendar, če drago, sprejmite malenkost; znabiti koga zanima. Grozdje je kaj lepo zastavljeno in se debeli,

da ga je lepo videti. Raki so tudi po naših studencih že pocepali. Cuti je bilo že prej o nesreči; a pred par tedni sem zagledal prav pri izvirku studenca, da jih je vse križem mrtvo ležalo. Vzrok popolno neznan. Je li letos po drugod kaj boljše?

Dobrníč, 7. avg. Pogorelo je 15. jun. v Dolnji Kamnji peterim gospodarjem vse pohištvo. Bili so vsi, razun enega, za malo svoto zavarovani, tako, da so s pomočjo dobrih ljudi zdaj že precej popravili. — A pretečeno nedeljo (5. avgusta) na večer je vpepelil ogenj spet enemu gospodarju na Občinah vse poslopje izvzemši hlev. Kozolec je bil poln strnine, samo rži nad 8 predelov — pa vse je zgorelo. — Bil je sicer tudi zavarovan, a škodo ima vendar veliko. Kako je nastal ogenj, se ne ve.

Vipava, 7. avg. (Nesreča.) — Pri materi božji v Logu se zvonik s kositarjem pokriva, in véteraj bi bil imel kositarski mojster Poniž iz Ajdovščine ravno svoje delo na zvoniku dovršiti, pa nesreča hoče, da napčno na neko stolico stopi, in dol pade. Padel je 12 sežnjev globoko, ravno na cerkveno streho, tako, da opeko in remeljne prebije in na strehi obtiči. Z veliko silo ga spravijo po strehi skoz zvonik v mežnarijo, pošljejo brž po zdravnika v Ajdovšino, in po duhovna v Vipavo, mu vsaj sv. poslednje olje podeliti — pa komaj deset minut potem že svojo dušo izdihne, ker cela leva stran je bila kar sesuta, in čepinja na glavi vsa razbita. Bil je rajni prav razumen v svoji stroki, samo premalo previden, ker je že dvakrat v kratkih letih iz gruštev padel. — Bog nas vari nagle in neprevidene smrti!

Hrvatska, 2. avgusta. (Dalje in konec.) *Strategične železnice v Poljski, pri Črnem in Baltiškem morju, njihova važnost za trgovino in vojskovanje.* — *Saranča ali skakavci, žito uničujoč žužek.* — *Nov zakon za jude.* — *Poljaki in nova vstaja.* — Pri vas časopisi mnogo pišejo o železnicah in vtrdbah strategičnih proti Pruski in Avstrijski. To je gola resnica. Mreža železnic v Poljski izgleda že kakor v Česki. Ne gre molčati o tem, da na devetih krajih izhajajo železnice k Črnemu morju, ne gledé na reke Čaruk, Rijon, Don, Jrgulj, Bug, Dnjeper, Dnjester, Kiljo, po katerih se lahko in cenó more dovažati v slučaju vojske iz okoličnih predelov ruskih na osmih vodenih potih vse, česar je treba. Tako je Črno morje zdaj na 17 železno-vodenih tačkah zvezano s cesarstvom med tem, ko ob času krimske vojske ni bilo niti ene pedi železnice, niti brodovja na Črnem morju; brodovju predpisuje car poseben program za sedanjost in prihodnost. Ti železni in vodeni potje so sila koristni tudi za trgovino. Katkov je urgiral ter uspel; nedavno so svečano začeli graditi sibirsko železnico, o kateri sem vam pisal, od Urala pri Jekaterinburgu do mesta Tjumena na reki Tari, pritoku Tobola, ki teče v Irtyš pri Tobolsku, a Irtyš je pritok Obov v Sibiriji. Ta železnica, prve stopnje, se svetovnim značajem in pomenom, se ima zidati od Volge od Nižnje Novgoroda čez Kazan in Jekaterinburg za zdaj do imenovanega Tjumena. Ali jo bodo potlej nadaljevali na Tobolsk ali južno ležeči Omsk, se ne pové, vsekako pa pojde čez Tomsk ter Irkutsk k Amurju in Tihemu oceanu. — Južna železnica od Volge pri Samari gre že do reke Urala pri mestu Orenburgu, od tod se bo zidala v osrednjo Azijo do Taškenda in dalje. Perm je zvezan z Jekaterinburgom.

Baltiško morje je spojeno v Finski pri Abo-u, Hangö-u, Eknes-u, Helsingfors-u, Borgo-u, Viborg-u, torej na šest tačkah le v ti deželi, nato pri Petrogradu na več tačkah do Oranienbauma, potlej pri Revalu in Baltiportu, naposled pri Rigi in Labavi; v vsem skupaj na 15—18 tačkah, česar v krinski vojski skoraj nič ni bilo, razen Petrograda. Da to ob času vojske silno mnogo pomeni, zna vsakdo iz najnovejše vojne zgodovine od 1859—79 leta, od Solferina—Sadove, Sedana, Plevne, Sarajeva. Uvidno je, da taka pota na morje trgovino močno pospešujejo. Zato Nemci na vsa svoja tevtonsko-germanska usta zakričé o nevarnosti Nemški preteči, kader se odpre ruska železnica ali luka.

Med Uralom, Hvalinskim morjem in Azovskim čez Volgo do Dona, ter dalje čez ti reki prikazujejo se že od leta 1879 skakavci, ruski saranča, pustošeči travo in setev. Največ trpé od tega mrčesja donski kozaki. Vse se stori, da bi se skakavci zatrli. Od preteklega leta in pretekle jeseni pustili so skakavci jajca, ktera so se, kar je prav čudno, ohranila čez zimo in v sibirskem mrazu, ter so letos kakor hrošči nikli (lezli) iz donsko-kozaške zemlje, pleneči in uničujoči travo in žito na vse strani. Kozaki so oslobojeni vojaških vaj in manevrov, da ugonobljajo tega zloдея svojega. Zdaj prihajajo poročila, da se je posrečilo večinoma uničiti te skakavce. Od leta 1830 jih ni bilo toliko v teh krajih; prav ondu pa je silno rodovitna zemlja črnica (r. črnózem), t. j. med Volgo in Donom. Poročali so, da so se skakavci pokazali že zapadno od Dona vzdolž njegovega pritoka Donca proti Harkovu. — Kar je filoksera ali trtna uš vinogradom, to je skakavec žitu in travi. Nekaj let sem pa žito v južni Rusiji vničuje neki žužek, ki žitu pregrize koreninice. Mogli bi ga imenovati žitna uš. Sicer pa letos pričakujejo nenavadno obile žetve.

Za Jude delajo nov zakon. Grof Palen, (ali kakor ga Nemci pišejo Pahlen, ki izjemši romanska imena vsako slovansko s svojim barskim jezikom oskrunijo), odpotoval je na Nemško, Francosko, Angleško, z vladnim naročilom, naj preučí vstanove o grajarskih pravicah Judov v teh državah. Toda, vsaki trezno misleči bo spoznal, da judovske vstanove teh naprednih dežel niso za rusko zemljo. Angleška ima silno malo Judov, isto tako Francoska; zaradi višje omike ljudstva Judje ne morejo tako z lahkoma vspevati, kakor po Nemškem, kjer so se Judje v megli kulturne borbe polastili marsikaterih služeb in zlasti na Avstro-Madžarskem, kjer se sistematično obdeluje zdražba plemen, nejudovske narodnosti ponižujoča, a judovsko pleme povzdigujoča. Razdraženo čuvstvo pravice, po Judih krivico trpeč del prebivalstva glasno protestira proti avtokratizmu judovstva, po vseh deželah, po katerih se je judovstvu dovolil vstop med krščanstvo v imenu humanitete. Reči bi se moglo: ki zagovarjate judovstvo, študirajte ga, potlej govorite, ako nečete, da bi vas ljudstvo podučevalo, ko si bo samo iskalo oduška proti judovstvu. Ako bi se res vstanove enakopravnosti uvedle v Rusiji tudi za Jude v vseh okolišnih življenja, to bo Ruska primorana tuji živelj judovski z milijonom bajonetov briniti proti razžaljenemu čutu narodne pravice, ter lastne državljane podjarmljati na korist judovstva, da se poreče, Judje se po drobcih oslobojajo.

O Poljaki se vodijo hude prepirke v ča-

sopisih. Resnobno trdijo ruski in pruski časopisi, da poljski agitatorji bunijo narod, ter ga pripravljajo na novo vstajo. — Vladi ruski se zdaj ni treba bati za poljske kmete kakor l. 1863, ki so oslobojeni po Aleksandru II. izpod fevdalnega jarma poljskega plemstva, ni treba se ji bati niti večine poljskega duhovstva vsled pogodbe sklenjene s papežem, kar ji še zmiraj predmetavajo mnogi ruski časnikarji, češ, da je vlada ruska preveč popustila rimski kuriji. Veliko jih gré celo tako daleč, da trdijo: katoličani bi mogli biti brez škofov, kakor n. pr. oni razkolniki, ki imajo le duhovne, a ne škofov, zaradi česar to vrsto razkolnikov imenujejo „popovce“. — Za vzgled priporočajo Irsko, a „Novoje Vremja“ pripominja, da v Irski so večinoma protestanti velikoposestniki, ter da se katoličani brez škofov in zveze s papežem ne dajo misliti, in nihče bi ne imel katoliških duhovnov posvečevati, kakor je to pri razkolniških popovcih. — Ako bi bilo poljsko plemstvo res pripravljeno še enkrat vzdigniti buno, moglo bi to škoditi le Poljakom, ter jih konečno pogubiti — vsakega pametnega in uvidnega politika in rodoljuba pa bi razžalostili, ter si ga odtujili za zmeraj. Sedanji car, kateri je bil priča poljske hrabrosti, požrtvovanja v poslednji vojski turški, je prav naklonjen Poljakom. Vstaja bi jih oropala te cesarske naklonjenosti za vselej. „Csas“, „Gazeta narodowa“ v Galiciji z „Dziennikom poznajskim“ netijo prav pogubljen ogenj, ki pod krinko katoliške vere rogovilijo s političnimi namisli, ter se v svoji gluhi strasti dajo raje raznaroditi, ponemčiti, kakor sosednemu plemenu ruskemu gledé narodnosti le trohico popustiti. Rusija naj bi bila že poprej dala katoličanom popolno slobodo, kakor jo je zdaj, bilo bi gotovo vse boljše.

O sedanjem cesarju Aleksandru III. pravijo, da je skozi in skozi poštenjak, ter da zapové mahoma izpeljati, kar se mu dokaže, da je mogoče in koristno. Zato je dal Poljakom tako polajšanje.

Domače novice.

(*Sv. birmo*) bodo mil. škof lavantinski delili ta teden v Šmartniški dekaniji pri Slovenjem Gradu.

(*Za snažnost in razkuženje ljubljanskega mesta*) sedanji magistrat prav hvalevredno skrbi. Nesnažni koti se potresajo s peskom, ki je napojen z ogljeno kislino, v stranišča in kanale se pa vlija tudi ta kislina; tako ni zapaziti skoro nikjer smradu, kakoršnega smo bili navajeni za časa nemškutarskega gospodarstva. Toraj se je magistrat že zdaj vrlo po robu postavil koleri, ktere se nam pa — mislimo — zdaj še ni bati. Ostri duh razkuževalne tekočine pa je pregnal iz kanalov, stranišč in jam podgane, katerih o belem dnevu in na površji ni bilo nikdar toliko videti, kakor zdaj. Da bi še zoper te našli kako gotovo pomoč!

(*Nova ženska moda.*) Kakor znano, se mestni ženski svet kaj rad poprime vsake še tako neume mode (noše); videli smo pri gospeh in gospodičnah že klobuke „à la Cavour“, „Garibaldi“, „Bismark“, „Makart“ itd. Zdaj je pa videti pri nekterih takih „dámah“ pruske črno-rudeče-zlate trakove, s kterimi se prav ostentativno (dražljivo) ponujajo zlasti očesom znanih Slovencev. Če jih to veseli in če hočejo, da se še več te pruske barve vidi po Ljubljani, svetujemo našim nemškutam, naj v te

barve oblečejo še svoje otroke, namreč črna kapa, rudeč jopič pa zlate ali vsaj pozlačene hlačice. In če še svojim psom in psičkom napravijo take zavrtnike, potem bo še le slovenski značaj Ljubljane škodo trpel. Toraj le na noge, nemskute!

(*Na javni dražbi*) prodajala se bodo jutri v četrtek ob 9. uri dopoldne na travniku „pod Turnom“ tista poslopja, ki so bila na mestne stroške postavljena za ljudsko veselico, namreč: cesarski, godbeni, gostilnični in plesni paviljon, dve keglišči, 3 stranišča in 3 maji, na kterih so bila obešena darila za plezalec. Vse to bodo morali kupci naglo spraviti iz prostora. Po tem ne bo „pod Turnom“ ostal nobeden spominj na cesarjevo navzočnost, ako ne postavijo kje kakega spominka.

(*V spomin cesarske navzočnosti v Kranji*) napravilo je mesto na vodnjaku, kateri je bil istega dne, namreč 16. julija, občinstvu odprt, ploščo s tem napisom: „Ob prihodu cesarja Franca Jožefa I. dne 16. julija 1883 v mesto Kranj.“

(*Angelj varh*). Iz Most pod Ljubljano se nam piše: Te dni se pelje družina iz Ljubljane domu proti Polji; bilo je v mraku. V Mostah se konj vstavi sam ob sebi na sredi ceste. „Hi!“ — zakliče voznik, pa konjiček le stoji. „Flik!“ se sliši, pa konjiček tudi za to ne mara, le stoji. Kaj more pač biti? In v tem trenutku iz hiše priskoči ženska, ki iz pred konja potegne nedolžno dete. „Hi!“ — pa konjiček še stoji ter obrne svojo glavo za žensko z detetom. Ko se ta dva v hiši zgubita konjevimi očem, dobra živalica lepo potegne in dirja domu. Koliko truda je pač imel angelj varh v tem slučaju za nedolžnega svojega varvanca! Bo li varoval zastoj? Težko! On bo tožil pri sodbi zanikrne varhe svojih otrok in tirjal zasluženo kazen. Starši, sosebno ob cestah, bodite skrbni in pazljivi na svoje male, da si ne bote nakopali angeljeve tožbe, pa tudi tožbe in sitnosti pred deželno gosposko ne.

Razne reči.

— Zlata maša in zlata poroka. Trg Mozirje je, kakor se nam piše, v nedeljo ob priliki zlate sv. maše, katero je slavil veleč. gospod duhovni svetovalec in župnik Kalin, bil z zastavami okinčan. Jubilarij je po svetem opraviilu blagoslovil še dva zakona, ki sta istega dne obhajala zlato poroko.

— Z Dobrne se nam poroča, da so v topliški dvorani priredili veselico v korist ubožnim učencem tamošnje ljudske šole; za skupljeni denar 160 gld. se bo priskrbela obloka.

— Most preko Drave med Bares-om in Theresienfeld-om so 5. t. m. izročili prometu. Ljudstvo je hvaležno ministru prometa, da je tako urno dal postaviti ta most.

— Cesarica Marija Ana je dala za nesrečne na otoku Ischiji 10.000 frankov.

— Podpore je vže dosihmal prišlo nesrečnim v Ischiji poldrugi milijon frankov.

— Morica Scharfa (znan iz Tisza-Eszlarske pravde) hoče oče imeti nazaj, minister Tisza je ukazal, da morajo dečka dejati v privatno hišo, kamor bo ukazal odvetnik dr. Eötvös. A dečka ni hotel vzeti ne višji rabinar, niti kdo drugi, in viši župan (okrajni) je poklical častnika Lanky-a in mu rekel, naj fanta odpelje v kosarno in naj 48 ur ne pusti nikogar k njemu razen starišev. Dosihmal ga je varoval sodnijski sluga Henter, ki ga je do kosarne spremil in se od njega poslovil. — Najnovejše poročilo pa pravi: Moric Scharf je rekel, da hoče k starišem nazaj, izročili ga bodo tedaj njegovi obitelji.

— Občni zbor nemških katolikov bode meseca septembra v Düsseldorfu.

— Zarad kolere se poroča, da je zopet hujša nastala ob morskem bregu v Rosetti in Ismajli. V Kahiri ni več tako huda.

— Iz Kahire, 6. avgusta. V zadnjih 24 urah do danes zjutraj je umrlo v Kahiri 111, v Sager Heluanu 3, v Elverdanu 1, v Garbiehu 148, v Beheri 14, v Oharkievu 48, v Ghizeh-Atfe 40, v Minieh 58, po drugih okrajih 64 oseb za kolero, v Aleksandriji je umrlo 8 oseb.

— V žvepljeni jami Sorgiva, pri Somatini v Siciliji, ki je lastnina kneza iz Trabije je bilo ponesrečenih petintrideset delavcev. Veči del delavcev je že zarad pozne ure zapustilo jamo, sicer bi bila nesreča še veliko strašnejša. Dosihmal so spravili iz jam 26 z oglenih trupel. Daljno delo so mogli opustiti, ker je gosposka zapovedala jame zadržati, da se plamen zaduši.

— Iz Reikjavika glavnega kraja na otoku Island, se poroča dne 26. julija. Vojaski parnik „Pola“, ki ima iti na otok Jan Majen, ki je še višje od Grenlandije, da od tam pripelje domu ude avstrijske severne ekspedicije, je prišel semkaj 30. junija. Od tod pojde na otok Jan Majen, ako bode zavoljo ledu mogoče, bode ves mesec avgust tam, in potem pojde preko Trondjem v Hamburg.

— V Jekaterinoslavem so judje razžalili kmetico. Vsled tega so napadli kristjane judje; napastniki so bili po večem inostranski delavei na železnicah. Vojaki so prišli mirit in so jih 10 umorili, a 13 ranili. Mestni svet je privolil 5000 rubljev, ktere ima razdeliti mešana komisija iz kristjanov in judov med poškodovane judje, tiste, ki so brez strehe bodo sprejeli v mestna poslopja. Odsihdob ni bilo več novih izgredov.

Telegram „Slovenca“.

Ischl, 8. avg. Nemški cesar prišel je sem z avstrijskim cesarjem, ki se mu je naproti peljal do Ebensee, kjer je bil prisrčen pozdrav. Veličanstvi ste bili na kolodvoru v Ischlu sprejeti po avstrijski cesarici, ljudstvo pa je burno pozdravljalo.

Dunajska borza.

7. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 90 kr.
Sreberna	79 " 65 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 " 70 "
Papirna renta, davka prosta	93 " 60 "
Ogerska zlata renta 6%	119 " 85 "
" " 4%	88 " 95 "
" papirna renta 5%	87 " 30 "
Kreditne akcije	160 gld. 296 " 10 "
Akije anglo-avstr. banke	120 gld. 109 " 75 "
" avstr.-ogerske banke	838 " — "
" Länderbanke	112 " 80 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	648 " — "
" državne železnice	316 " — "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	224 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 " 75 "
" Ferdinandove sev.	105 " 50 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 " 75 "
4% " " " 1860	500 " 135 " 20 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170 " 50 "
" " " 1864	50 " 170 " — "
Kreditne srečke	100 " 173 " 10 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 20 " 75 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 " — "
London	119 " 75 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 66 "
Francoški napoleond.	9 " 49 "
Nemške marke	58 " 30 "

Zarad vednega popraševanja in želja mnogih je izdajatelj slavnostne knjižice

Habsburški rod

preskrbel tretji natis. Tedaj zamoremo zopet vsakemu postreči, kdor in kolikor jih želi. Cena je kakor poprej in sicer 100 iztisov 8 gold., 50 izt. 4 gld. 50 kr., 1 iztis 10 kr.

(3) **Katoliška bukvarna.**

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.